

VELIKA POMETNJA U DUNAVSKOJ 1/I

ILI

KAKO SU PISCI ODLUČILI DA IZDAJU PISCA

(Izborna skupština Književne zajednice Novog Sada)

Piše: Đorđe Pisarev

tačno negde oko podne

Vrlo poštovani članovi Slobodne Asocijacije Gradana-Pisaca (V. R. Tucić) Novog Sada odazvali su se pozivu Predsedništva Književne zajednice – i to skoro svi; došlo ih je pedesetak, računajući i novinare, kamerarne i ostale, a »Književna zajednica broji 172 člana«¹ – i 13. februara 83. u čitalnicu Narodne biblioteke, u vreme kada ostali radni ljudi ove naše lepe zemlje uživaju u verovatno zaslужenom odmoru, održali su izbornu skupštinu gricajući slane štapiće i pijući teatralne skokove.

Dakle, naoružani gomilama izvrsnog materijala, pisci su odmah prešli na javno izvođenje Dnevnog reda, koji je, otrilike, izgledao ovako:

1. Izbor radnog predsedništva (što je davno, davno učinjeno),
2. Izveštaj odbora samoupravne kontrole (ova je tačka iščezla),
3. Diskusija o skupštinskim dokumentima (i to jedan korak napred, a dva nazad – što nije čudno kada se uzme u obzir što je tu sve bilo: izveštaj o ostvarenom programu, finansijski izveštaj, Izdavački savet, poziv na skupštinu, predlog programa rada, delegati Književne zajednice, Inicijativa za pokretanje glasila, Pravilnik o izdavanju lista Književne zajednice...),

4. Izbor novih članova Predsedništva i Odbora samoupravne kontrole (da se većinom umorni članovi ne bi mučili, staro Predsedništvo je samo izvršilo izbor – A. Tišma: »Šta tu ima da se priča, samo gubimo vreme!«),

5. Inicijativa za pokretanje lista Književne zajednice Novog Sada (da su se pisci slučajno izjasnili da ne ne pokrenu inicijativu, propao bi rad Predsedništva – na čelu s budućim glavnim i odgovornim urednikom ovog do-sad neposteće časopisa, Miloradom Gruićem – koje je već donelo i pravilnik o izdavanju lista, a već zna i šta i ko će biti u prvom broju koji treba da – V. R. Tucić: »izade odmah za 20-ak dana«),

6. Prazno, tj. razno.

Sve u svemu, vrlo lepo i korisno, a tako i treba da bude kada se zna da Književna zajednica »pronalazi puteve uključivanja književnog stvaralaštva u samoupravne tokove razmenom rada i udruživanjem sredstava, na temelju interesa radničke klase u oblasti kulture«² ili, kako je to još bolje rečeno, »vodoinstalater pruži ruku i traži novac, a pisac?« (P. Janković Šole).

objektivni prikaz o radu jedne generacije (politika knjige)

Tokom burne diskusije, vrlo plodne i stvaralačke, članovima Književne zajednice je najzad postalo jasno da oni vrlo aktivno deluju putem šest radnih jedinica (za društvena pitanja, za saradnju, za izdavačku delatnost, za akcije i manifestacije, za scensku, RTV i filmsku delatnost i za publicitet) i da im sve to omogućuje saradnju s organizacijama udruženog rada, asocijacijama i institucijama u gradu, Pokrajini, republikama i pokrajini Kosovu, »pa i međunarodnu saradnju«. No, uskoro se javiše skeptici i sumnjala, pa je svima svanulo izvorno provinčijsko sunce: jer, sve je to bila demonstracija »lokalne buke« malog broja »pisaca« koji upravljaju ovim UDRUŽENJEM GRADANA KOJE IMA PRAVO DA DONENE ODLUKU I SVE ODLUKE OKO ODLUKA, MAKAR TO BILA SAMO OBICNA ODLUKA; Predsedništvo je bar imalo toliko poštovanja da prizna da nijedna od ovih jedinica nije UOPŠTE NIŠTA RADILA, ako se izuzme stihijni rad jedinice za izdavačku delatnost (izgleda da je Izdavačkom savetu apsolutno nepoznata institucija javnog konkursa; o tome kakve i čije će se knjige objaviti nisu znali ni slovoslagaci koji su na njima, knjigama, radili, a kamoli članovi Književne zajednice – a da zainteresiranu javnost, odnosno čitaocu, i ne pominjem!).

Svoju ezoteričnu moć, dostojnu kakvog udruženja kabalista, Predsedništvo je ispoljilo i u prezentaciji književnih akcija i manifestacija (čak i da izuzmemo činjenicu da su te »aktuelne« književne večeri »proizvedene« po narudžbini RU »Radivoj Čirpanović«, i da se tu pojavljivala, vrlo učestano, gru-

pica sve istih i istih »zaslužnih i vrednih« autora), jer se ustanovilo da su se održale neke književne večeri-sablasti, kojih je i bilo i nije bilo (npr. »22. oktobar, u saradnji sa KPZ Novi Sad, u GSC »Vojvodina«, povodom dana oslobođenja Novog Sada, nastupili: Dura Laćak, Jožef Pap, Pavle Popović, Slavko Almažan, Vićezoslav Hronjeć«), a nabrojani pisci našli se u čudu – ni luk jeli, ni pomenutoj književnoj večeri prisustvovali!).

I tako, »svi« su se na kraju složili da je rad njiževne zajednice bio vrlo plodan, i da izveštaj o njenom radu predstavlja »objektivni prikaz o dobrom radu jedne generacije u proteklih nekoliko godina« (V. R. Tucić).

književnik u društvu (opet o generacijama i grupama)

Književna zajednica je u godinu 1982. ušla vrlo oštro, s dobrom namenom da reši neka od ključnih pitanja: 1. pitanje prostorija, 2. potpisivanje samoupravnih sporazuma o autorskim honorarima, 3. sprovodenje Zakona o samostalnim umetnicima, 4. osnivanje autorske agencije Vojvodine, 5. rešavanje stambenih problema svojih članova, 6. pokretanje glasila. Na dobro imamerama se i završilo, jer ništa od svega nabrojanog nije rešeno. Tako smo na skupštini čuli očajničke jadikovke nesretno-ojađenih pisaca: nemamo prostorije (»a čak ih i penzioneri dobijaju« – M. Simin), nemamo stanova, svi nam loše plaćaju, nema entuzijazma, nerešen problem »mrtvih honorara«, »ja imam 13 knjiga, a nemam ništa« (M. Nastasijević), nemamo mogućnosti i prostora za rad – da bi se, na kraju, ustanovilo da je struktura Književne zajednice raznorodna, deli se na generacije i grupe i da je gomila igrača na trapezu okupirala arenu spisateljsku, i da će je držati i dalje, i da je jedino što sve ove književnike drži na okupu – nepodeljeno vangeneracijsko mišljenje da ih guše »gradski moćnici«, »vladajući krovovi«, nešto »smrdljivo u činovničkom sistemu«, »sizovska birokratija« (koja guta pare)...

I tako, u kuknjadi, vrli članovi zaboraviše da spomenu »trupaiste«, dnosno one (sve iste i iste) koji »upravljaju« Književnom zajednicom, njenom izdavačkom politikom, raspolažu njenom novcem, odlučuju ko će, gde, kada i koliko »biti aktivan«, sve u svemu, zaboraviše pisci da razotkriju »tvorce tog siromašnog elitizma«.

pisci izdaju pisca (negde pred kraj)

Već spomenuti glavni i odgovorni urednik glasila »PISAC« pomogao je svesrdno, ne štedeći sebe (tako požrtvovan, da bi neka pokvarena duša mogla pomisliti kako će on od tog lista imati nekakve koristi, sačuvaj nas bože zle pomisli!), ostalim članovima Književne zajednice da izglasaju inicijativu o pokretanju dotičnog glasila koje će gajiti »otvorenost prema autentičnim vrednostima stvaralaštva čovečanstva«³, a čiji će »grafički izgled i kvalitet štampe biti sličan kao kod starih novosadskih listova JAVOR, DANICA, STRAŽILOVO, MATICA«⁴; zasnivaće se na »klasno-revolucionarnim, idejnim, etičkim i umetničkim merilima u zadovoljavanju opštobrazovnih i kulturnih potreba radnih ljudi i građana, na ravnopravnosti, zajedništvu i uzajamnom prožimanju kultura naroda i narodnosti«⁵, a da će »pre svega biti glasilo za članove Zajednice, književnike i književne prevodioce koji žive i rade u Novom Sadu...«.

I, kao što je staro Predsedništvo dalo predlog da novo, i to odmah, glasa aklamacijom za čitavu listu odjednom (gladni, nervozni, napačeni i neinformisani pisci-članovi poslušno digoše ruke ZA), tako je iznet gotov predlog za Redakcijski kolegijum i za glavnog i odgovornog urednika (»sasvim normalno što je taj kandidat M. Gruić, pa on je i dao ideju o pokretanju lista« – V. R. Tucić), sa čime su se opet (skoro) svi složili, jer se od te kreativne skupštine pretvorene u »čutljivu glasačku mašinu« i nije ništa drugo očekivalo.

I tako, sada s nestrpljenjem očekujemo trenutak kada će »Pisac« izaći na ulice Novog Sada »jednom mesečno, u(zamašnom) obimu od 16 stranica, formata 19 x 27, štampan cirilicom«⁶, u tiražu 1000 primeraka, da služi svetlim i svetim interesima književstva i knjigoljubstva.

IZVEŠTAJ O OSTVARENOM PROGRAMU U 1982. GODINI

PRAVILNIK O IZDAVANJU LISTA KNJIŽEVNE ZAJEDNICE NOVOG SADA

INICIJATIVA ZA POKRETANJE GLASILA KNJIŽEVNE ZAJEDNICE NOVOG SADA

»polja« — časopis za kulturu, umetnost i društvena pitanja, novi sad, katolička porta 5/II, telefon (021) 28-765

ureduju: milan dunderski, dragan čopić, simon grabovac, dragan govorni uredni., sekretar radmila gikić (tehnički i likovni urednik sednik), milorad grujuć, gion nandor, aleksandar horvat, ratka lot, vitomir sudarski i jojan zivlak (delegati izdavača), (izdaje ništro 31. (direktor vitomir sudarski) osnivač pokrajinska konferencija sa tute vojvodine) rukopise slati na adresu: redakcija »polja«, novi stvo dvostruko) žiro račun: 65700-603-6324 ništro »dnevnik«, ouor vić stampa »dnevnik« novi sad, bulvar 23. oktobra 31 (na osnovu 413-152/73, časopis je oslobođen poreza na promet proizvoda i us luga tiraž 2.000 primeraka

koković, miroljub radojković, vicko arpad i jojan zivlak (glavni i odvetan dimovski) članovi izdavačkog saveta: bosiljka bojanić (predsednica); radmila gikić, relja knežević, tomislav marčinko, milan paroški, »dnevnik« ouor »redakcija qnevnik«, novi sad, bulvar 23. oktobra 31 (veza socijalističke omladine vojvodine) časopis finansira sif kultura, poštanski fah 190 (godišnja pretplata 240 dinara, za inostranac »redakcija dnevnik«, sa naznakom za »polja«) lektor zora stojanović, mišljenje pokrajinskog sekretarijata za nauku i kulturu broj 413-152/73, časopis je oslobođen poreza na promet proizvoda i us luga tiraž 2.000 primeraka